

Η Επιτροπή των Περιφερειών

Η Επιτροπή των Περιφερειών αποτελείται από 329 μέλη που εκπροσωπούν τις περιφερειακές και τοπικές αρχές των 27 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εκδίδει γνωμοδοτήσεις βάσει υποχρεωτικής (όπως ορίζεται στις Συνθήκες) και προαιρετικής διαβούλευσης, αλλά και με δική της πρωτοβουλία όταν το κρίνει σκόπιμο. Τα μέλη της δεν δεσμεύονται από επιτακτικές εντολές. Ασκούν τα καθήκοντά τους με πλήρη ανεξαρτησία, προς το γενικό συμφέρον της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Νομική βάση

Το άρθρο 13 παράγραφος 4 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), τα άρθρα 300 και 305 έως 307 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), και διάφορες αποφάσεις του Συμβουλίου για τον διορισμό των τακτικών και αναπληρωματικών μελών της Επιτροπής των Περιφερειών, όπως προτείνονται από τα κράτη μέλη, για την πενταετή θητεία τους.

Στόχοι

Συσταθείσα το 1994, μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης του Μάαστριχτ, η Επιτροπή των Περιφερειών (ΕΠ) είναι ένα συμβουλευτικό όργανο που εκπροσωπεί τα συμφέροντα των τοπικών και περιφερειακών αρχών στην Ευρωπαϊκή Ένωση και γνωμοδοτεί εξ ονόματός τους προς την Επιτροπή και το Συμβούλιο. Τα μέλη της δύνανται, λόγου χάριν, να είναι επικεφαλής περιφερειακών αρχών, δήμαρχοι, αιρετοί ή μη αιρετοί εκπρόσωποι περιφερειών και δήμων των 27 κρατών μελών.

Σύμφωνα με τη δήλωση αποστολής της, η ΕΠ είναι μια πολιτική συνέλευση που απαρτίζεται από εκλεγμένα μέλη οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή περιφερειακής διοίκησης στην υπηρεσία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Διασφαλίζει τη θεσμική εκπροσώπηση του συνόλου των περιοχών, των περιφερειών, των πόλεων και των δήμων της ΕΕ.

Αποστολή της είναι η ενσωμάτωση των περιφερειακών και των τοπικών αρχών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων στην Ευρώπη και, ως εκ τούτου, η ενίσχυση της συμμετοχής των πολιτών.

Για να ανταποκριθεί καλύτερα στον ρόλο αυτόν, η ΕΠ ζητούσε επί μακρόν να της δοθεί το δικαίωμα να παραπέμπει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης υποθέσεις παραβίασης της αρχής της επικουρικότητας. Με την έναρξη ισχύος της Συνθήκης της Λισαβόνας, απέκτησε το δικαίωμα αυτό κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 8 του

Πρωτοκόλλου αριθ. 2 σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

Στον τομέα της πολιτικής συνοχής, η Επιτροπή των Περιφερειών, μέσω της επιτροπής της «Πολιτική εδαφικής συνοχής» (COTER), εστιάζει στην αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των διαπραγματεύσεων για συμφωνίες εταιρικής σχέσης και επιχειρησιακά προγράμματα, και της τήρησης της αρχής της εταιρικής σχέσης στο πλαίσιο του προγραμματισμού των ΕΔΕΤ για την περίοδο 2014-2020, καθώς και στις εκθέσεις συνοχής της Επιτροπής. Άλλα θέματα περιλαμβάνουν την κινητικότητα σε περιφέρειες με γεωγραφικές και δημογραφικές προκλήσεις και τις δύο μακροπεριφερειακές στρατηγικές για την περιοχή Αδριατικής-Ιονίου (EUSAIR) και την περιοχή των Άλπεων (EUSALP).

Οργάνωση

A. Σύνθεση (άρθρο 305 ΣΛΕΕ, απόφαση (ΕΕ) 2019/852 του Συμβουλίου[1])

1. Αριθμός των μελών και κατανομή ανά κράτος μέλος

Σύμφωνα με τις διατάξεις της [απόφασης \(ΕΕ\) 2019/852 του Συμβουλίου](#), της 21ης Μαΐου 2019, η Επιτροπή των Περιφερειών αποτελείται από 329 τακτικά μέλη και ισάριθμα αναπληρωματικά μέλη, που κατανέμονται ως εξής μεταξύ των κρατών μελών:

- 24 μέλη για τη Γερμανία, τη Γαλλία και την Ιταλία,
- 21 μέλη για την Ισπανία και την Πολωνία,
- 15 μέλη για τη Ρουμανία,
- 12 μέλη για την Αυστρία, το Βέλγιο, τη Βουλγαρία, την Τσεχία, την Ελλάδα, την Ουγγαρία, τις Κάτω Χώρες, την Πορτογαλία και τη Σουηδία,
- 9 μέλη για την Κροατία, τη Δανία, τη Φινλανδία, την Ιρλανδία, τη Λιθουανία και τη Σλοβακία,
- 7 μέλη για τη Λετονία, την Εσθονία και τη Σλοβενία,
- 6 μέλη για την Κύπρο και το Λουξεμβούργο·
- 5 μέλη για τη Μάλτα

2. Τρόπος διορισμού

Τα μέλη της διορίζονται για πέντε έτη από το Συμβούλιο, το οποίο αποφασίζει ομόφωνα κατόπιν προτάσεων που υποβάλλει κάθε κράτος μέλος (άρθρο 305 ΣΛΕΕ). Για την περίοδο από 26 Ιανουαρίου 2020 έως 25 Ιανουαρίου 2025, το Συμβούλιο ενέκρινε την [απόφαση \(ΕΕ\) 2019/2157](#) της 10ης Δεκεμβρίου 2019 για τον διορισμό των τακτικών και αναπληρωματικών μελών της Επιτροπής των Περιφερειών. Στις 20 Ιανουαρίου 2020, το Συμβούλιο ενέκρινε την [απόφαση \(ΕΕ\) 2020/102](#), με την οποία διόρισε επίσης τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη για τα οποία έλαβε προτάσεις από το αντίστοιχο κράτος μέλος μετά τις 20 Δεκεμβρίου 2019. Η θητεία τους είναι ανανεώσιμη. Τα οριζόμενα μέλη θα πρέπει είτε να είναι εκλεγμένα μέλη οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή περιφερειακής διοίκησης είτε να ευθύνονται πολιτικώς έναντι εκλεγμένης συνέλευσης (άρθρο 300 παράγραφος 3 ΣΛΕΕ). Κάθε φορά που ελευθερώνεται η έδρα ενός τακτικού ή αναπληρωματικού μέλους της ΕΠ

μετά τη λήξη της θητείας του (π.χ. στο τέλος της περιφερειακής ή τοπικής εντολής βάσει της οποίας είχε προταθεί το μέλος), καθίσταται αναγκαία η έκδοση χωριστής απόφασης του Συμβουλίου.

B. Διάρθρωση (άρθρο 306 ΣΛΕΕ)

Η Επιτροπή των Περιφερειών διορίζει μεταξύ των μελών της τον πρόεδρο και το προεδρείο της για περίοδο δυόμισι ετών. Καταρτίζει τον εσωτερικό της κανονισμό και τον υποβάλλει στο Συμβούλιο προς έγκριση (ο τελευταίος εγκρίθηκε στις 31 Ιανουαρίου 2014 βάσει του άρθρου 306 ΣΛΕΕ). Οι εργασίες της κατανέμονται μεταξύ έξι ειδικών επιτροπών οι οποίες εκπονούν σχέδια γνωμοδότησης και ψηφίσματος που υποβάλλονται εν συνεχεία προς έγκριση στη σύνοδο ολομέλειας. Κατά κανόνα, πραγματοποιεί 6 συνόδους ολομέλειας ανά έτος.

Η ολομέλεια συγκαλείται από τον πρόεδρο του οργάνου (άρθρο 306 ΣΛΕΕ) και κύριο έργο της είναι να εγκρίνει γνωμοδοτήσεις, εκθέσεις και ψηφίσματα, να εγκρίνει την κατάσταση των προβλεπόμενων εσόδων και δαπανών της ΕΤΠ, να εγκρίνει το πολιτικό πρόγραμμα της ΕΤΠ κατά την έναρξη κάθε νέας θητείας, να εκλέγει τον πρόεδρο, τον πρώτο αντιπρόεδρο και τα υπόλοιπα μέλη του προεδρείου, να συστήνει επιτροπές πολιτικής στους κόλπους του οργάνου και να εγκρίνει και να αναθεωρεί τον εσωτερικό κανονισμό της ΕΤΠ.

Χάριν αποτελεσματικότητας, η ΕΤΠ μοιράζεται ορισμένες από τις υπηρεσίες της μόνιμης Γραμματείας της στις Βρυξέλλες (βλ. το Πρωτόκολλο αριθ. 6 για τον καθορισμό της έδρας των θεσμικών οργάνων και ορισμένων λοιπών οργάνων, οργανισμών και υπηρεσιών της ΕΕ) με τη Γραμματεία της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής. Το Προεδρείο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου έχει επίσης συμφωνήσει με την ΕΤΠ, στο πλαίσιο της διαδικασίας για τον προϋπολογισμό του 2014, να βελτιώσουν από κοινού την αποδοτικότητα στον τομέα της μετάφρασης. Η Επιτροπή των Περιφερειών (Τμήμα 7 του προϋπολογισμού της ΕΕ) διέθετε διοικητικό προϋπολογισμό ύψους περίπου 96 εκατομμυρίων ευρώ για το 2018.

Αρμοδιότητες

A. Έκδοση γνωμοδοτήσεων κατόπιν αίτησης άλλων οργάνων

1. Υποχρεωτική διαβούλευση

Το Συμβούλιο και η Επιτροπή οφείλουν να ζητούν τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών προτού λάβουν απόφαση για ζητήματα που αφορούν τους εξής τομείς:

- παιδεία, επαγγελματική κατάρτιση και νεολαία (άρθρο 165 ΣΛΕΕ),
- πολιτισμό (άρθρο 167 ΣΛΕΕ),
- δημόσια υγεία (άρθρο 168 ΣΛΕΕ),
- διευρωπαϊκά δίκτυα μεταφορών, τηλεπικοινωνιών και ενέργειας (άρθρο 172 ΣΛΕΕ),
- οικονομική και κοινωνική συνοχή (άρθρα 175, 177 και 178 ΣΛΕΕ).

2. Προαιρετική διαβούλευση

Η Επιτροπή, το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο μπορούν επίσης να ζητούν τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών σε σχέση με οποιοδήποτε άλλο ζήτημα, εφόσον το κρίνουν σκόπιμο.

Όταν το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή η Επιτροπή ζητούν τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών (τόσο σε υποχρεωτική όσο και σε προαιρετική βάση), δύνανται να ορίσουν προθεσμία (τουλάχιστον ενός μηνός, σύμφωνα με το άρθρο 307 ΣΛΕΕ) για την απάντησή της. Μετά την παρέλευση της εν λόγω προθεσμίας, η απουσία γνωμοδότησης δεν εμποδίζει τα όργανα αυτά να ενεργήσουν.

B. Έκδοση γνωμοδότησης ίδια πρωτοβουλία

1. Όταν ζητείται η γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, ενημερώνεται σχετικά η Επιτροπή των Περιφερειών, η οποία μπορεί, εφόσον θεωρεί ότι διακυβεύονται περιφερειακά συμφέροντα, να εκδώσει επίσης γνωμοδότηση.

2. Ως γενική αρχή, η ΕΤΠ μπορεί να εκδίδει γνωμοδότηση όποτε το κρίνει σκόπιμο. Για παράδειγμα, η Επιτροπή των Περιφερειών έχει εκδώσει γνωμοδοτήσεις ίδια πρωτοβουλία στους ακόλουθους τομείς: μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), διευρωπαϊκά δίκτυα, τουρισμός, διαρθρωτικά ταμεία, υγεία (καταπολέμηση των ναρκωτικών), βιομηχανία, αστική ανάπτυξη, εκπαιδευτικά προγράμματα, περιβάλλον.

Γ. Παραπομπή στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης — εκ των υστέρων δικαστικός έλεγχος

Η Επιτροπή των Περιφερειών δύναται επίσης να προσφεύγει στο Δικαστήριο για τη διαφύλαξη των προνομίων που της έχουν παρασχεθεί ([άρθρο 263 ΣΛΕΕ](#)). Με άλλα λόγια, δύναται να κινεί διαδικασίες ενώπιον του Δικαστηρίου εάν κρίνει ότι δεν κλήθηκε να γνωμοδοτήσει όταν έπρεπε ή εάν δεν εφαρμόστηκαν ορθά οι διαδικασίες διαβούλευσης (ακύρωση πράξεων ([1.3.10](#))).

Το δικαίωμα να προσφεύγει στο Δικαστήριο βάσει του [άρθρου 8 του Πρωτοκόλλου αριθ. 2 σχετικά με την εφαρμογή των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, το οποίο προσαρτάται στη Συνθήκη της Λισαβόνας](#), σε περίπτωση μη ορθής εφαρμογής των διαδικασιών διαβούλευσης, επιτρέπει στην Επιτροπή των Περιφερειών να ζητεί από το Δικαστήριο να επιβεβαιώσει εάν μια νομοθετική πράξη που εμπίπτει στο πεδίο αρμοδιοτήτων της ΕΤΠ συνάδει με την αρχή της επικουρικότητας.

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Σύμφωνα με τον Κανονισμό του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (Παράρτημα VI, σημείο XII), η Επιτροπή Περιφερειακής Ανάπτυξης (REGI) είναι αρμόδια για τη διατήρηση των σχέσεων με την Επιτροπή των Περιφερειών, με τις οργανώσεις διαπεριφερειακής συνεργασίας, και με τις αρχές της τοπικής αυτοδιοίκησης και της περιφερειακής διοίκησης.

Σύμφωνα με τη [συμφωνία συνεργασίας μεταξύ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της ΕΤΠ της 5ης Φεβρουαρίου 2014](#):

- Η ΕτΠ καταρτίζει εκτιμήσεις επιπτώσεων για την προτεινόμενη νομοθεσία της ΕΕ, τις οποίες διαβιβάζει στο Κοινοβούλιο εγκαίρως, πριν από την έναρξη της διαδικασίας τροποποίησης. Οι εν λόγω εκτιμήσεις επιπτώσεων περιλαμβάνουν λεπτομέρειες σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο σχετικά με την αποτελεσματικότητα της ισχύουσας νομοθεσίας, καθώς και γνωμοδοτήσεις σχετικά με τις βελτιώσεις που δύνανται να επέλθουν στην προτεινόμενη νομοθεσία.
- Ένα μέλος της ΕτΠ καλείται να παραστεί σε όλες τις συνεδριάσεις των αρμοδίων επιτροπών του Κοινοβουλίου. Ο εν λόγω «εισηγητής» ή εκπρόσωπος παρουσιάζει τις γνωμοδοτήσεις της ΕτΠ. Αντίστοιχα, οι εισηγητές του Κοινοβουλίου μπορούν να συμμετέχουν στις συνεδριάσεις επιτροπών της ΕτΠ.
- Η γενική νομοθετική συνεργασία και το πρόγραμμα εργασίας εξετάζονται δύο φορές τον χρόνο μεταξύ του προέδρου της Διάσκεψης των Προέδρων των Επιτροπών του Κοινοβουλίου και του ομολόγου του προέδρου στην Επιτροπή των Περιφερειών.

Από το 2008, οι επιτροπές REGI και COTER διοργανώνουν ετήσια κοινή συνεδρίαση στο πλαίσιο της εκδήλωσης «Open Days: Ευρωπαϊκή Εβδομάδα των Περιφερειών και των Πόλεων».

Udo Bux
02/2020

